7/7941

T.C.
BAYINDIRLIK VE İSKAN BAKANLIĞI
Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı

Sayı : B.09.0.APK.0.21.00.00.17/ 1917
Konu : Hatay Milletvekili
Mehmet ERASLAN'ın
Yazılı Soru Önergesi

SÜRELİ
.../.../2005
02 KASIM 2005

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 07.10.2005 tarih ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-13882 sayılı yazınız.

İlgi yazınız ekinde alınan Hatay Milletvekili Mehmet ERASLAN'ın, Bakanlığıma yöneltmiş olduğu T.B.M.M. 7/7941 Esas sayılı yazılı soru önergesine ilişkin cevabımız ekte sunulmuştur.

Bilginizi ve gereğini arz ederim.

Faruk Nafiz ÖZAK
Bakan

EK:
Cevap Yazısı (3 sayfa)

DAĞITIM :
Gereği : T.B.M.M.Başkanlığına
Bilgi : Başbakanlığa

Vekaletler Caddesi No : 1 Bakanlıklar 06100 ANKARA Telefon : (0312) 410 14 54- 410 14 35 Faks : (0312) 410 11 10
e-posta : apkbutce@bayindirlik.gov.tr Web : www.bayindirlik.gov.tr

7/7941

HATAY MİLLETVEKİLİ
SAYIN MEHMET ERASLAN 'IN
T.B.M.M. 7/7941 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR
SORULAR VE CEVAPLARI

SORULAR :

1- Türkiye'de özel ve kamuya ait toplam ne kadar yapı bulunmaktadır?

2- Bu yapıların ne kadarı depreme dayanıklıdır?

3- 17 Ağustos 1999 depreminden sonra özel ve kamuya ait kaç binada güçlendirme çalışması yapılmıştır?

4- İnsanların depreme dayanıklı konutlarda oturabilmesi için ne kadar yatırıma ihtiyaç duyulmaktadır?

CEVAPLAR :

1. Bakanlığımca 29 Eylül – 1 Ekim 2004 tarihlerinde gerçekleştirilen Deprem Şurası çalışmaları eylem planı sonuç bildirgesinde; ülkedeki yapı stokunun belirlenmesi ve sorunlu yapıların depreme dayanıklı hale getirilmesi için çalışmaların derhal başlatılması ve gerçekçi, pratik ve rasyonel çözümlerin bulunması hususunda prensip kararı alınmıştır. Bakanlığımca oluşturulan komisyonlar tarafından bu konudaki çalışmalarımız devam etmekte olup, envanter çalışmaları kısa zamanda sonuçlandırılabilecek aşamadadır. Şu ana kadar yapılan çalışmalar sonucunda; ülkedeki toplam kamu yapıları (ilk ve orta öğretim okulları, hastane ve sağlık binaları ile resmi bina ve tesisler) stokunun yaklaşık olarak 80.000 adet civarında bulunduğu anlaşılmaktadır.

Devlet İstatistik Enstitüsü (D.İ.E.) tarafından 2000 yılında yapılan bina sayımı raporunda; Türkiye'de belediye sınırları ve mücavir alanları içerisinde özel ve kamu binaları olmak üzere toplam 7.838.675 adet bina bulunduğu belirtilmektedir. 2000 yılından bugüne kadar olan artışlar, dikkate alınarak bugün yaklaşık 9.000.000 adet özel ve kamu binası olduğu anlaşılmaktadır. Aynı raporda kamu binaları için verilen rakamlar ile Bakanlığımca yapılan envanter çalışması değerlerinden elde edilen rakamlar karşılaştırıldığında önemli ölçüde yakın ve birbiriyle örtüşen rakamlar elde edildiği görülmektedir.

2. Yapıların deprem dayanımlarının belirlenmesi işi, ayrıntılı, detaylı, bilimsel ve kademeli bir çalışmayı gerektirmekte olup, bunun için binanın mevcut fiziki durumu, taşıyıcı sistem yapısı, beton dayanımı ve donatı konfigürasyonu, zemin ve temel özelliklerinin belirlenmesi ile mümkün olabilecektir. Ülkedeki yapı stokunun nicelik ve nitelik olarak mevcut durumu göz önünde bulundurulduğunda bu hususun pratik, gerçekçi ve rasyonel bir çözümünün elde edilebilmesi için zamana ihtiyaç bulunmaktadır. Bunun yerine 2000 yılında yapılan İstanbul Deprem Master Planı (İ.D.M.P.) çalışmalarında da öngörülen pratik ve rasyonel çözümler önerilmiş olup, bu konudaki araştırmalar devam etmektedir.

./..

Ülkedeki yapı stokunun büyük bölümünün önemli sorunlar içerdiği, özellikle mühendislik hizmeti almamış binalarda orta büyüklükteki depremlerin bile büyük can ve mal kayıplarına neden olduğu bilinen bir gerçektir. Yaklaşık son altmış yılın doğal afet hasarı istatistikleri, yapısal hasarların büyük bölümünün depremlerden ileri geldiğini belirtmektedir. Son 13 yıl içinde ülkemizde meydana gelen 5 büyük depremde (1992 Erzincan depremi, 1995 Dinar depremi, 1998 Adana-Çayhan depremi, 1999 Marmara ve Düzce depremlerinde) toplam 19.000 can kaybı, 146.227 adet ağır hasarlı ve yıkık, 166.148 adet orta hasarlı ve 232.658 az hasarlı bina bulunduğu hususu göz önünde bulundurulduğunda ülkedeki yapı stokunun mevcut durumu daha gerçekçi bir şekilde anlaşılacaktır.

Ülkedeki yapı stokunun büyük bölümünün 1998 yılında yürürlüğe giren yeni deprem yönetmeliğinden önce yapılmış olması, mevcut beton dayanımı ortalamasının projede öngörülen değerlerin çok altında bulunması, donatı düzenlemesi ve taşıyıcı sistem yapılarında görülen yetersizlik ve düzensizlikler, yapılaşmaya uygun olmayan arsa ve zemin özellikleri ile kötü işçilik faktörleri nedeniyle yürürlükteki yönetmeliklerin öngördüğü performans düzeyinin yakalanması mümkün olmamaktadır. Zaten geçmiş depremlerde görülen büyük hasar ve can kayıpları da bunun mümkün olmadığını doğrulamaktadır.

Buraya kadar derlenen bilgilerden elde edilen sonuç; ülkedeki yapı stokunun önemli bir bölümünün depreme dayanıklı olmadığı acı gerçeğini ortaya çıkarmaktadır.

3. Bakanlığımca yapılan envanter çalışmaları sonucunda; 17 Ağustos 1999 Marmara ve Düzce depremlerinden sonra bugüne kadar kamuya ait 764 binada onarım ve güçlendirme çalışmalarının yapıldığı tespit edilmiştir.

4. Yukarıda ayrıntılı olarak belirtilen mevcut yapı stokunun boyutu ve oldukça sorunlu olduğu durumu göz önünde bulundurulduğunda, bu binaların rehabilitasyon çalışmaları için gereken ödenek ve finansman bedelinin çok büyük boyutlara ulaşacağı açıkça görülmektedir.

Bu konuda bilimsel ve akademik çevrelerce hazırlanan raporlar ve İstanbul Deprem Master Planında (İ.D.M.P.) önerilen tavsiyeler; böylesine büyük bir sorunun altından kalkabilmek için pratik ve rasyonel çözümler üretilmesi gereğini ortaya koymaktadır. Bu nedenledir ki, yürürlükteki deprem yönetmeliğinin öngördüğü güvenlik düzeyini sağlamayan tüm bina ve yapılarda onarım ve güçlendirme yapılması yerine, muhtemel şiddetli bir depremde kısmen veya tamamen yıkılma konumuna gelebilecek **göçme riski yüksek** binaların tesbit edilerek bu binaların rehabilitasyonunun yapılması şeklindedir. Yine geçmiş depremlerden elde edilen sonuçlar ağır hasarlı ve yıkık durumdaki binaların sayısının toplam binaların % 6'sı mertebesinde bulunduğunu göstermektedir. Bu suretle bu sorunun çözümü süre ve finansman kaynakları bakımından makul ve baş edilebilir mertebelere indirgenmiş olacaktır. Depremlerde meydana gelen can kayıplarının çok büyük bir bölümünün kısmen veya tamamen yıkılan binalarda olduğu göz önünde bulundurulduğunda ise, bu şekilde bir planlama ve yapılanma ile muhtemel şiddetli depremleri çok düşük düzeylerdeki can ve mal kayıpları ile atlatmak mümkün olabilecektir.

./..

Bakanlığımca kamu yapıları için yürütülen envanter çalışmalarında; ülkedeki kamu binalarının toplam miktarı (betonarme ve yığma), okullar, hastaneler ve sağlık yapıları ve diğer resmi binalar olmak üzere ayrı ayrı olarak rehabilitasyonu için gerekli ödenek miktarının tesbiti tüm iller ve farklı deprem bölgeleri bazında sonuçlandırma aşamasına gelinmiş olup, bunlardan örnek olarak, toplam kamu yapılarının depreme dayanıklı hale getirilmesi için gerekli yatırımın 2005 yılı fiyatları ile yaklaşık olarak 6 Milyar YTL civarında, bu rakamın deprem riski daha büyük olan 3 kat ve üzerindeki binalar için yaklaşık olarak 3 Milyar YTL civarında olacağı tahmin edilmektedir.

Özel binaların envanter ve güvenlik değerlendirmesi çalışmalarına acilen başlanması, yerel yöneticilerin ve halkın bilinçlendirilmesi ve sorumluluk yüklenmesi, sorunlu ve güvenlik düzeyi düşük binaların tesbit edilerek acilen önlem alınmasının sağlanması bakımlarından Bakanlığımca bugüne kadar 15 Nisan 2005 ve 28 Nisan 2005 tarihlerinde Valilikler kanalı ile tüm Belediye Başkanlıklarına ulaştırılmak üzere 2 adet genelge yayınlanmıştır. Yapılan çalışmaların sonuçlarının kısa zamanda bilgisayar ortamında Bakanlığıma gönderilmesi istenilmiş olup, takdir edilebileceği gibi 3200 adet Belediye Başkanlığından tam ve gerçekçi bilgilerin kısa sürede elde edilebilmesi ve sorununun çözümü kolay olmayacaktır. Oldukça kapsamlı ve büyük finansman kaynakları gerektiren bu sorunun devlet bütçesi kaynakları kullanılarak çözümü mümkün olmayıp, ancak yerel yöneticilerin ve halkın bilinçlendirilmesi ve sorumluluk yüklenmesi suretiyle mümkün olabilecektir. Deprem sorununu büyük ölçüde çözmüş olan kalkınmış ve kalkınmakta olan ülkeler tarafından da sorunun bu şekilde halledildiği bilinen bir gerçektir.

Yapılan bütün bu çalışmaların temel amacı, toplumda ve yerel yöneticilerde bilinçlendirme, sorumluluk geliştirme ve sorunlara sahip çıkma duygusunun geliştirilerek yapılacak çalışmaların kısa sürede sonuçlandırılmasının sağlanmasıdır.

